

Адміністративне право і процес; фінансове право; інформаційне право

УДК 342.95

Чохрій Вікторія Степанівна

магістр права, адвокат

Чохрий Виктория Степановна

магистр права, адвокат

Chokhrii Viktoriia

Master of Laws, Attorney

**ПРОБЛЕМНІ АСПЕКТИ РЕАЛІЗАЦІЇ АДМІНІСТРАТИВНОЇ
ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ ЗА НЕСПЛАТУ АЛІМЕНТІВ НА УТРИМАННЯ
ДИТИНИ**

**ПРОБЛЕМНЫЕ АСПЕКТЫ РЕАЛИЗАЦИИ АДМИНИСТРАТИВНОЙ
ОТВЕТСТВЕННОСТИ ЗА НЕУПЛАТУ АЛИМЕНТОВ НА
СОДЕРЖАНИЕ РЕБЕНКА**

**PROBLEMATIC ASPECTS OF IMPLEMENTATION OF
ADMINISTRATIVE RESPONSIBILITY FOR NON-PAYMENT OF CHILD
SUPPORT**

Анотація. Статтю присвячено розгляду проблемних аспектів реалізації адміністративної відповідальності за несплату аліментів на утримання дітей, що застосовується у виді суспільно корисних робіт. Зокрема, розкрито сутність цього виду адміністративного стягнення.

У дослідженні увагу акцентовано на проблемних питаннях, що виникають при реалізації накладеної адміністративної відповідальності у виді суспільно корисних робіт. Визначено низку проблем щодо правового застосування статті 183-1 Кодексу України про адміністративні

правопорушення (далі – КУпАП) та окреслено шляхи їх вирішення. Запропоновано зміни до чинного законодавства України з метою удосконалення виконання постанов у справах про адміністративні правопорушення. Зокрема, запропоновано провести в Україні моніторинг навантаження персоналу територіальних органів Державної виконавчої служби та проаналізувати їх штатні нормативи і функціональні обов'язки щодо оформлення матеріалів за статтею 183-1 КУпАП. Крім того, запропоновано вдосконалити організацію виконання суспільно корисних робіт органами місцевого самоврядування шляхом проведення відповідних роз'яснювальних робіт та надання методологічної допомоги органам місцевого самоврядування щодо організації вирішення цього питання. У статті запропоновано передати контрольні функції виконавчому органу, а обов'язок, покладений на органи місцевого самоврядування щодо надання суспільно корисних робіт – вдосконалити, в тому числі внести зміни у трудове законодавство України.

Зауважено, що під час оформлення адміністративного правопорушення або прийняття рішення у справі варто з'ясувати наявність чи відсутність обставин, які з поважних причин унеможлилювали для боржника сплату аліментів на утримання дитини, чи наявну заборгованість по аліментах за минулий період. Обґрунтовано доцільність розробки методичних рекомендацій для органів місцевого самоврядування щодо порядку визначення та виконання суспільно корисних робіт.

Ключові слова: аліменти, адміністративна відповідальність, адміністративне стягнення, несплата аліментів на утримання дитини, суспільно корисні роботи.

Аннотация. *Статья посвящена рассмотрению проблемных аспектов реализации административной ответственности за неуплату алиментов на содержание детей, которая применяется в виде общественно полезных работ. В частности, раскрыта сущность этого вида административного взыскания.*

В исследовании внимание акцентировано на проблемных вопросах, возникающих при реализации наложенной административной ответственности в виде общественно полезных работ. Определен ряд проблем относительно правового применения статьи 183-1 Кодекса Украины об административных правонарушениях (далее – КУоАП) и намечены пути их решения. Предложены изменения к действующему законодательству Украины с целью усовершенствования исполнения постановлений по делам об административных правонарушениях. В частности, предложено провести в Украине мониторинг нагрузки персонала территориальных органов Государственной исполнительной службы и проанализировать их штатные нормативы и функциональные обязанности с оформлением материалов за статьей 183-1 КУоАП. Кроме того, предложено усовершенствовать организацию выполнения общественно полезных работ органами местного самоуправления путем проведения соответствующих разъяснительных работ и методологической помощи органам местного самоуправления относительно организации решения этого вопроса. В статье предложено передать контрольные функции исполнительному органу, а обязанность, возложенную на органы местного самоуправления о предоставлении общественно полезных работ – усовершенствовать, а также внести изменения в трудовое законодательство Украины.

Замечено, что при оформлении административного правонарушения или решения по делу стоит выяснять наличие или отсутствие

обстоятельств, которые по уважительным причинам сделали для должника невозможной уплату алиментов на содержание ребенка, или имеющуюся задолженность по алиментам за прошедший период. Обоснована целесообразность разработки методических рекомендаций для органов местного самоуправления о порядке определения и выполнения общественно полезных работ.

Ключевые слова: алименты, административная ответственность, административное взыскание, неуплата алиментов на содержание ребенка, общественно полезные работы.

Summary. *The article is devoted to the consideration of problematic aspects of the implementation of administrative responsibility for non-payment of child support, is used in the form of socially useful work. In particular, the essence of this type of administrative penalty is revealed.*

The study focuses on the problematic issues that arise in the implementation of the imposed administrative responsibility in the form of socially useful work. A number of problems concerning the legal application of Article 183-1 of the Code of Ukraine on Administrative Offenses (hereinafter – the Code of Administrative Offenses) and ways of their solution have been outlined.

Amendments to the current legislation of Ukraine are proposed in order to improve the implementation of resolutions in cases of administrative offenses. In particular, it is proposed to monitor the workload of the staff of the territorial bodies of the State Executive Service in Ukraine and analyze their staffing standards and functional responsibilities for the preparation of materials under Article 183-1 of the Code of Administrative Offenses. In addition, it was proposed to improve the organization of the performance of socially useful work by local governments by conducting appropriate explanatory work and methodological

assistance to local governments in organizing the solution of this issue. The article proposes to transfer control functions to the executive body, and to improve the duty imposed on local governments to provide socially useful work is to improve, including amendments to the labor legislation of Ukraine.

It is noted that when drawing up an administrative offense or making a decision in the case, it is necessary to find out the presence or absence of circumstances that for good reasons made it impossible for the debtor to pay child support, or the existing alimony arrears for the past period. The expediency of development of methodical recommendations for local self-government bodies concerning the order of definition and performance of socially useful works is substantiated.

Key words: *alimony, administrative responsibility, administrative penalty, non-payment of child support, socially useful work.*

Постановка проблеми. Сьогодні проблема сплати аліментів на утримання дітей активно обговорюється в українському суспільстві. З метою забезпечення кожній дитині достатнього рівня життя у вітчизняному законодавстві відбулись значні зміни, спрямовані на вдосконалення відповідальності за ухилення від сплати аліментів на утримання дитини. Зокрема, прийнято Закон України від 7 грудня 2017 р. «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо посилення захисту права дитини на належне утримання шляхом вдосконалення порядку примусового стягнення заборгованості зі сплати аліментів» [1], яким Кодекс України про адміністративні правопорушення доповнено статтею 31-1. Саме цією статтею запроваджено такий вид адміністративних стягнень як суспільно корисні роботи [2]. Вже минуло більше трьох років відтоді як законодавство України доповнено адміністративною відповідальністю за несплату аліментів на

утримання дітей у виді застосування суспільно корисних робіт до порушника. Водночас проблеми щодо виконання постанов про притягнення до адміністративної відповідальності за несплату аліментів на утримання дитини у виді суспільно корисних робіт все ще наявні.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питанням притягнення особи до адміністративної відповідальності за вчинення адміністративних правопорушень займалися видатні вітчизняні учені, серед яких Ю. П. Битяк [3], В. М. Гаращук [3], І. П. Голосніченко [4], В. В. Зуй [3], Т. М. Коломоєць [5], Є. О. Лук'янченко [6], Р. М. Пилипів [7], В. О. Спасенко [8], І. С. Яковець [6] та інші. Водночас, незважаючи на наявні наукові розробки, проблеми щодо виконання суспільно корисних робіт за несплату аліментів на утримання дитини залишаються актуальними з огляду на те, що цей вид стягнення є недостатньо опрацьованим та потребує подальшого комплексного наукового дослідження.

Формування цілей статті. Метою статті є з'ясування проблемних аспектів реалізації адміністративної відповідальності за несплату аліментів на утримання дитини у виді суспільно корисних робіт.

Виклад основного матеріалу. Відповідно до положень ст. 31-1 КУпАП суспільно корисні роботи полягають у виконанні особою, яка вчинила адміністративне правопорушення, оплачуваних робіт, вид яких і перелік об'єктів, на яких порушники повинні виконувати ці роботи, визначає відповідний орган місцевого самоврядування [2]. Вони призначаються за несплату аліментів одного з подружжя, батьків та інших членів родини, що призвела до виникнення заборгованості, сукупний розмір якої перевищує суму відповідних платежів за шість місяців з дня пред'явлення виконавчого документа до примусового виконання. Отримані кошти спрямовані на сплату аліментів та є ефективним заходом для погашення такої заборгованості [1].

Застосування санкції у виді суспільно корисних робіт регулюється великою кількістю нормативних актів, проте на етапі виконання все-таки виникають деякі проблемні питання.

Суспільно корисні роботи призначаються місцевими судами. Далі, суд не пізніше дня, наступного за днем набрання постановою про застосування заходів у виді суспільно корисних робіт, надсилає постанову на виконання до уповноваженого органу з питань пробації (примітка автора – наразі такими органами є міжрегіональні управління з питань виконання кримінальних покарань та пробації Міністерства юстиції України). Цей орган займається приведенням зобов'язаних осіб до виконання суспільно корисних робіт, співпрацюючи з місцевими громадами. Органи місцевого самоврядування, своєю чергою, повинні надати роботу таким особам. Заробітна плата, отримана за виконання суспільно корисних робіт, перераховується на рахунок органу державної виконавчої служби для подальшої сплати за аліментними зобов'язаннями. Крім того, на органи місцевого самоврядування та організації, які надають роботу, покладається обов'язок контролю за виконанням робіт особами [9].

Варто зауважити, що законодавством встановлено і низку обмежень щодо застосування суспільно корисних робіт. Наприклад, суспільно корисні роботи не призначаються особам з інвалідністю I або II групи, вагітним жінкам, жінкам, які старші від 55 років та чоловікам, старших 60 років. Суспільно корисні роботи виконуються не більше 8 годин, а неповнолітніми особами – не більше 2 годин на день. Заробітна плата не може бути меншою за мінімальний розмір оплати праці. У разі ухилення від виконання суспільно корисних робіт, строк невиконаних робіт може бути замінений постановою суду на адміністративний арешт [10].

Отже, хоча законодавством і визначено порядок проведення суспільно корисних робіт, який спрямовано на виконання санкції, однак у практичній діяльності виникають проблеми щодо організації та проведення суспільно корисних робіт для порушників, які сьогодні повністю не вирішено. Такими, по-перше, є надмірна завантаженість персоналу підрозділів Державної виконавчої служби. Державним виконавцям, на яких, до речі, покладено обов'язок щодо оформлення матеріалів (складання протоколів) про відповідні адміністративні правопорушення, критично не вистачає на це часу. Тому, при оформленні документів, дуже часто державні виконавці допускають помилки, які згодом негативно впливають на строки розгляду справ. Отже, виникає питання про можливість введення додаткових посад до територіальних підрозділів цієї служби та проведення додаткових курсів щодо вдосконалення навичок із оформлення документів для передачі в суд.

По-друге, як слушно зауважив Р. Пилипів, не має остаточного вирішення питання врахування часу виникнення заборгованості зі сплати аліментів (до чи після законодавчої деліктолізації діянь, передбачених ст. 183-1 КУпАП) [7]. Низка авторів, зокрема, А. С. Ярошенко, О. М. Костенко, Е. Д. Гасанов, Р. В. Калашнік та В. О. Спасенко, небезпідставно вказують на порушення конституційних засад у судовій практиці у разі, якщо до адміністративної відповідальності притягають боржників за заборгованість, яка утворилась до лютого 2018 р., адже закон, який встановлює відповідальність, зворотної дії не має [11, с. 282; 8, с. 213]. Таким чином, судовий реєстр переповнений справами, провадження в яких закриті у зв'язку із відсутністю події і складу адміністративного правопорушення. Водночас нова норма не вирішила проблему з наявною заборгованістю [12].

По-третє, тягар організації виконання суспільно корисних робіт покладено на органи місцевого самоврядування, проте це їм абсолютно не

властиво, а відповідно і не сприймається ними. Органи місцевого самоврядування, відповідно до ст. 31-1 КУпАП, повинні визначати види оплачуваних робіт і об'єкти для їх виконання. Сьогодні вони зобов'язані приймати на роботу та оплачувати з місцевих бюджетів працю осіб, які мають заборгованість з аліментів, додатково перераховуючи кошти на оплату судового збору та оплату послуг державних виконавців за складений протокол і перерахування коштів. Це не лише «відбирає» робочі місця у населення, а й примушує місцеві органи влади створювати зайві та непотрібні робочі місця на комунальних підприємствах, оскільки їх чисельність зумовлена не потребами підприємства, а лише кількістю осіб, яким призначене це стягнення. Своєю чергою, у значної кількості підприємств кошти на оплату праці цієї категорії осіб взагалі відсутні, а рішення суду про накладення такого стягнення як суспільно корисні роботи фактично не виконуються. Крім того, суми, які потенційно може заробити порушник, є незначними і не покривають всієї заборгованості або хоча б її значної частини [12].

Правовідносинам, що виникають між власником підприємства та порушником, на якого накладено адміністративне стягнення у виді суспільно корисних робіт, властиві ознаки, характерні для трудових відносин.

Зауважимо, що чинним законодавством України не передбачено укладання трудового чи цивільно-правового договору. До того ж, поширеною є практика оформлення порушників на період відбування адміністративного стягнення відповідно до норм трудового законодавства шляхом укладення з ними трудового або цивільно-правового договору. Це в результаті призводить до порушення власниками підприємств ст. 128 КЗпП України (Обмеження розміру відрахувань із заробітної плати), оскільки кошти за оплату виконання суспільно корисних робіт повним обсягом перераховуються на відповідний

рахунок органу державної виконавчої служби [12]. Водночас наявна проблема контролю за виконанням стягнень у виді суспільно корисних робіт, адже контрольна функція покладається на органи місцевого самоврядування і безпосередньо на керівництво підприємств та організацій, які надають роботу зобов'язаним особам, що також викликає сумнів щодо ефективності виконання суспільно корисних робіт як санкції [9]. Для того, щоб уникнути вказаних проблем і зробити це можливим, органи виконавчої влади повинні проводити відповідну роз'яснювальну роботу та надавати відповідну методологічну допомогу органам місцевого самоврядування щодо організації вирішення цього питання.

По-четверте, проблема полягає і в механізмі забезпечення виконання суспільно-корисних робіт як санкції. Цей вид стягнення дійсно унікальний для правової системи України, і його сутність можна вважати рушійною, адже суспільно корисні роботи спрямовані не просто на притягнення правопорушника до відповідальності, а й на фактичне примушення його до виконання своїх зобов'язань. Незважаючи на це, вся сутність і перспективність норми нівелюється у її практичному застосуванні. Адже достатньо легко можна уникнути суспільно корисних робіт шляхом порушення умов їх виконання, що призводить до заміни цієї санкції на адміністративний арешт [9].

Суспільно корисні роботи, як унікальний захід примусу, вирізняється у наявному правовому полі адміністративної відповідальності. У разі ухилення особи від відбування адміністративного стягнення у виді суспільно корисних робіт, вона підлягає притягненню до адміністративної відповідальності, що законодавчо закріплено у ст. 325-4 КУпАП [2]. Санкцією цієї статті передбачено накладення адміністративного стягнення у виді адміністративного арешту. Однак реалізація цієї санкції часто є неможливою.

Зокрема, фактично неможливим є притягнення до адміністративної відповідальності за ухилення особи від відбування адміністративного стягнення у виді суспільно корисних робіт жінки, яка має дитину віком до 12 років, оскільки до цієї категорії осіб адміністративний арешт не може бути застосований відповідно до ст. 32 КУпАП, а санкція ст. 183-2 КУпАП не містить альтернативного виду стягнення. Тобто надсилання зазначеного протоколу відносно жінок, які мають дітей віком до 12 років, призведе до відмови суду притягати винних за ухилення від відбування суспільно корисних робіт. Як наслідок, особа може продовжувати ухилятися від відбування суспільно корисних робіт та не буде нести відповідальність за це [12].

Отже, реалізація санкції у виді суспільно корисних робіт потребує вдосконалення. Як слушно зауважують О. М. Резнік та Я. А. Шевцов, варто було б змінити саму ст. 183-1 КУпАП, а саме: скоротити часові рамки невиконання зобов'язання у всіх випадках до 1 місяця, тобто фактично, притягати до відповідальності осіб після кожного разу несплати аліментів. Наступною, на їхню думку, є потреба зміни механізму реалізації норми, а саме порядку притягнення осіб до суспільно корисних робіт [9].

Крім того, вважаємо, що до вирішення цього проблемного питання потрібно підійти комплексно, проаналізувавши практику, яка сформувалась з моменту введення адміністративної відповідальності за несплату аліментів на утримання дітей у виді застосування суспільно корисних робіт до порушника та більшою мірою залучити до цього і органи виконавчої служби. До того ж, потрібно передати контрольні функції виконавчому органу, а обов'язок, покладений на органи місцевого самоврядування щодо надання суспільно корисних робіт, – вдосконалити, в тому числі, шляхом внесення змін та пропозицій до трудового законодавства.

Підтримуємо думку науковців про те, що, у випадку кількарразового ухилення від виконання суспільно корисних робіт, для належного виконання застосованої санкції треба ввести можливість заміни адміністративної відповідальності на кримінальну. До того ж, дієвими та ефективними, на нашу думку, щодо забезпечення сплати заборгованості по аліментах на утримання дитини до погашення повного розміру заборгованості, є обмеження: 1) у праві виїзду за межі України; 2) у праві керувати транспортним засобом; 3) у праві полювати та користуватися певними видами зброї тощо.

Висновки. Узагальнюючи, зазначимо, що за несплату аліментів на утримання дитини накладення такого виду адміністративного стягнення як суспільно корисні роботи хоча й має на меті виправлення порушника, проте, проблеми реалізації цього виду відповідальності вказують на потребу вдосконалення вітчизняного законодавства у цій сфері відносин.

Література

1. Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо посилення захисту права дитини на належне утримання шляхом вдосконалення порядку примусового стягнення заборгованості зі сплати аліментів: Закон України від 07.12.2017 р. № 2234-VIII. URL: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/2234-19> (дата звернення: 14.07.2021).
2. Кодекс України про адміністративні правопорушення від 07.12.1984 р. № 8073-X. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/80731-10#Text> (дата звернення: 14.07.2021).
3. Адміністративне право : навч. посіб. для здобувачів вищ. освіти / [Ю. П. Битяк, В. М. Гаращук, В. В. Зуй та ін.]. Вид. 6-те, допов. та перероб. з

- опорою на законодавство станом на 1 квіт. 2021 р. Харків : Право, 2021. 196 с.
4. Голосніченко І. П., Стахурський М. Ф., Золотарьова Н. І. Адміністративне право України: основні поняття: навч. посібник. / за заг. ред. докт. юрид. наук, проф. І. П. Голосніченка. Київ: ГАН, 2005. 232 с.
 5. Коломоєць Т. О. Адміністративне право України: підручник / за заг. ред. д.ю.н., проф. Т. О. Коломоєць. Київ: «Істина», 2008. 457 с.
 6. Яковець І. С., Лук'янченко Є. О. Проблеми та шляхи оптимізації виконання адміністративного стягнення у виді суспільно корисних робіт. *Вісник пенітенціарної асоціації України*. 2020. № 2 (12). С. 51–58.
 7. Пилипів Р. Реалізація адміністративної відповідальності за несплату аліментів. *Підприємництво, господарство і право*. 2020. № 4. URL: <http://pgp-journal.kiev.ua/archive/2020/4/29.pdf> (дата звернення: 14.07.2021).
 8. Спасенко В. О. До питання суспільно корисних робіт як виду адміністративних стягнень. *Юридичний бюлетень*. 2019. Вип. 9. С. 209–213. URL: http://lawbulletin.oduvs.od.ua/archive/2019/9_2019/29.pdf (дата звернення: 14.07.2021).
 9. Резнік О. М., Шевцов Я. А. Про доцільність введення адміністративної відповідальності за несплату аліментів та нове стягнення у виді суспільно-корисних робіт. *Реформування правової системи в контексті євроінтеграційних процесів: матеріали IV Міжнародної науково-практичної конференції (Суми, 21–22 травня 2020 р.)*. С. 12–15. URL: https://essuir.sumdu.edu.ua/bitstream-download/123456789/77874/1/Shevtsov_alimony.pdf (дата звернення: 14.07.2021).

10. Науково-практичний коментар Кодексу України про адміністративні правопорушення. Станом на 3 лютого 2020 р. / за заг. ред. Д. В. Журавльова. Київ : Видавничий дім «Професіонал», 2020. 816 с.
11. Ярошенко А. С., Костенко О. М., Гасанов Е. Д., Калашнік Р. В. Особливості адміністративної відповідальності за несплату аліментів в Україні. *Порівняльно-аналітичне право*. 2018. № 2. С. 281–284.
12. Пояснювальна записка до проекту Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо стягнення аліментів на утримання дитини» народного депутата України Л. О. Шпак. URL: <https://itd.rada.gov.ua/billInfo/Bills/pubFile/75396> (дата звернення: 14.07.2021).

References

1. Pro vnesennia zmin do deiakykh zakonodavchykh aktiv Ukrainy shchodo posylennia zakhystu prava dytyny na nalezhne utrymannia shliakhom vdoskonalennia poriadku prymusovoho stiahnennia zaborhovanosti zi splaty alimentiv: Zakon Ukrainy vid 07.12.2017 r. № 2234-VIII (2017) [On Amendments to Certain Legislative Acts of Ukraine Concerning Strengthening the Protection of the Child's Right to Proper Maintenance by Improving the Procedure for Enforced Recovery of Alimony Arrears: Law of Ukraine of December 7, 2017 № 2234-VIII]. Available from: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/2234-19> (Accessed 14.07.2021) (in Ukrainian).
2. Kodeks Ukrainy pro administratyvni pravoporushennia (1984) [Code of Ukraine on Administrative Offenses]. Available from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/80731-10> (Accessed 14.07.2021) (in Ukrainian).

3. Bytiak, Iu. P. (ed.) (2021) *Administratyvne pravo : navch. posib. dlia zdobuvachiv vyshch. osvity* [Administrative law of Ukraine]. Kharkiv : Pravo (in Ukrainian).
4. Holosnichenko, I. P., Stakhurskyi, M. F., Zolotarova, N. I. (2005) *Administratyvne pravo Ukrainy: osnovni poniattia: navch. posibnyk* [Administrative law of Ukraine: basic concepts]. Kyiv: GAN (in Ukrainian).
5. Kolomoiets, T. O. (2008) *Administratyvne pravo Ukrainy: pidruchnyk* [Administrative law of Ukraine]. Kyiv: «Istyna» (in Ukrainian).
6. Yakovets, I. S., Lukianchenko, Ye. O. (2020) *Problemy ta shliakhy optymizatsii vykonannia administratyvnoho stiahnennia u vydi stiahnennia suspilno korysnykh robit* [Problems and ways to optimize the implementation of administrative penalties in the form of community service]. *Bulletin of the Penitentiary Association of Ukraine*, 2, 51–58 (in Ukrainian).
7. Pylypiv, R. (2020) *Realizatsiia administratyvnoi vidpovidalnosti za nesplatu alimentiv*. [Implementation of administrative liability for non-payment of alimony]. *Entrepreneurship, economy and law*, 4. Available from: <http://pgp-journal.kiev.ua/archive/2020/4/29.pdf> (Accessed 14.07.2021) (in Ukrainian).
8. Spasenko, V. O. (2019) *Do pytannia suspilno korysnykh robit yak vydu administratyvnykh stiahnen* [On the issue of community service as a type of administrative penalties]. *Legal bulletin*, 9, 209–213. Available from: http://lawbulletin.oduvs.od.ua/archive/2019/9_2019/29.pdf (Accessed 14.07.2021).
9. Rieznik, O. M., Shevtsov, Ya. A. (2020) *Pro dotsilnist vvedennia administratyvnoi vidpovidalnosti za nesplatu alimentiv ta nove stiahnennia u vydi suspilno-korysnykh robit* [On the expediency of introducing administrative liability for non-payment of alimony and a new penalty in the form of community service]. *Reformuvannia pravovoi systemy v konteksti*

- yevrointehratsiinykh protsesiv: materialy IV Mizhnarodnoi naukovo-praktychnoi konferentsii, Sumy, 21–22 travnia 2020 r., 12–15. Available from: https://essuir.sumdu.edu.ua/bitstream-download/123456789/77874/1/Shevtsov_alimony.pdf (Accessed 14.07.2021) (in Ukrainian).
10. Naukovo-praktychnyi komentar Kodeksu Ukrainy pro administratyvni pravoporushennia (2020) [Scientific and practical commentary on the Code of Ukraine on Administrative Offenses]. Kyiv : Vydavnychiy dim «Profesional» (in Ukrainian).
11. Yaroshenko, A. C., Kostenko, O. M., Hasanov, E. D., Kalashnik, R. V. (2018) Osoblyvosti administratyvnoi vidpovidalnosti za nesplatu alimentiv v Ukraini [Features of administrative liability for non-payment of alimony in Ukraine]. *Comparative and analytical law*, 2, 281–284 (in Ukrainian).
12. Poiasniuvalna zapyska do proektu Zakonu Ukrainy «Pro vnesennia zmin do deiakykh zakonodavchykh aktiv Ukrainy shchodo stiahnennia alimentiv na utrymannia dytyny» narodnoho deputata Ukrainy L.O. Shpak [Explanatory note to the draft Law of Ukraine «On Amendments to Certain Legislative Acts of Ukraine Concerning the Collection of Alimony for the Maintenance of a Child» by the People's Deputy of Ukraine L. O. Shpak]. Available from: <https://itd.rada.gov.ua/billInfo/Bills/pubFile/75396> (Accessed 14.07.2021) (in Ukrainian).